

مسئولان دانشگاه‌های صنعتی کشور در گفت‌وگو با «فرهیختگان» مطرح کردند

کمبود منابع مالی مانع اصلی حرکت دانشگاه‌ها به سمت صنعت

زهره رضایی
روزنامه‌نگار

فعالیت‌های پژوهشی دانشمندان و دانشگاهیان همواره زمینه‌های پیشرفت تکنولوژی و ظهور فناوری‌های جدید را در حوزه‌های مختلف فراهم کرده است و به همین دلیل امروزه یکی از اولویت‌های اصلی دانشگاه‌ها در کنار آموزش، امور تحقیقاتی و پژوهشی محسوب می‌شود؛ مساله‌ای که باعث شکل‌گیری نسل جدیدی از دانشگاه‌ها شده و نه تنها فعالیت‌های دانشگاهیان را تحت تاثیر قرار داده، بلکه به پیشرفت بخش‌های مختلف صنعتی کشورها نیز کمک شایانی کرده است. پیوند پژوهش و صنعت طی سال‌های اخیر در دنیا به حدی گسترده بوده که شاید بتوان این دو حوزه را بال‌های رسیدن به آرزوهای بشر دانست. شاید ارتباط صنعت و دانشگاه در کشورهای پیشرفته یک امر مرسوم به‌شمار برود، اما در ایران با توجه به وجود تحریم‌ها و نداشتن دسترسی به برخی فناوری‌ها و تجهیزات مورد نیاز صنایع، قطعاً پژوهش اهمیتی دوچندان دارد و چندسالی می‌شود که مقوله ارتباط دانشگاه و صنعت جزء مهم‌ترین اولویت‌های دانشگاه‌ها به‌ویژه دانشگاه‌های صنعتی به‌شمار می‌رود، چرا که همت بلند دانشگاهیان باعث شده ایران در بسیاری از فناوری‌ها به‌ویژه «های‌تک» در دنیا حرفی برای گفتن داشته باشد. در این گزارش به سراغ برخی از دانشگاه‌های بزرگ کشور رفتیم تا علاوه بر بررسی عملکرد پژوهشی آنها در سال گذشته، برامیان از چالش‌ها و چشم‌اندازهایشان در سال جاری بگویند.

جهش تولید مستلزم توسعه حوزه نوآوری و فناوری

او با بیان اینکه سال گذشته توانستیم در همه رتبه‌بندی‌های دنیا جایگاهمان را افزایش دهیم، تصریح کرد: «طبیعتاً رتبه‌بندی‌های جهانی یکی از مهم‌ترین شاخص‌های بین‌المللی محسوب می‌شود؛ همچنین از لحاظ تولید مقالات هم از حیث کمی و کیفی شاهد رشد بودیم، از طرف دیگر در بحث فناوری و نوآوری نیز قرارداد‌های صنعتی مان و درآمد‌های مان نیز به‌رغم همه مشکلات صنعت در پرداختی‌ها با رشد همراه بوده است.» رئیس دانشگاه امیرکبیر با تاکید بر اینکه هرچند رقم نهایی قراردادها و میزان درآمدزایی دانشگاه از این طریق را تا یک ماه آینده اعلام می‌کنیم، اظهار داشت: «با این حال براساس آمارهای اولیه رشد خوبی را در قرارداد‌های صنعتی هم در حوزه عقد قرارداد و هم درآمدزایی شاهد هستیم. از طرف دیگر سال گذشته ۵ دانشکده ما در حوزه ایجاد شرکت‌های دانش بنیان ورود کردند و ظرفیت ۵۰ شرکتی را به دانشگاه اضافه کردند.» معتمدی در همین زمینه تصریح کرد: «در مجموع توانستیم از مرز ۱۳۰ شرکت دانش بنیان و واحد نوآوری در حوزه نوآوری و فناوری عبور کنیم که قطعاً این رقم بسیار خوبی است و پیش‌بینی می‌کنیم تا پایان سال ۹۹ از مرز ۳۰۰ شرکت دانش بنیان و واحد فناوری فراتر برویم و طبیعتاً این شرکت‌ها نقش مهمی در ارتباط‌گیری با صنایع و عقد قرارداد‌های صنعتی خواهند داشت.» او با تاکید بر اینکه حوزه پژوهش شامل فعالیت‌های عملی و تئوری می‌شود، بیان داشت: «ما در حوزه قرارداد‌های خارجی نیز در سال گذشته دستاوردهای خوبی داشتیم، تاجایی که با موسسات بین‌المللی در آلمان، فرانسه و... پروژه‌های مشترکی را دنبال کردیم و استناد ما نواسته‌اند با استناد مقیم در اروپا و دانشگاه‌های معتبر همکاری داشته باشند، خوشبختانه در بحث ارتباط‌گیری با خارج از کشور هم رشد قابل توجهی را نسبت به ۹۷ شاهد بودیم و قطعاً آمار دقیق عملکرد دانشگاه در این ارتباط تا ماه آینده رسانه‌ای خواهد شد.»

سید احمد معتمدی، رئیس دانشگاه امیرکبیر گفت: «خوشبختانه با وجود مشکلات بودجه‌ای، کرونایی و ارزی و به‌رغم اینکه فعالیت‌های پژوهشی وابسته به مسائل بودجه‌ای است، توانستیم عملکرد خوبی را در حوزه پژوهش در سال ۹۸ داشته باشیم، از نسوی دیگر صنایع کشور نیز با مشکلاتی در سال گذشته همراه بود، اما در نهایت مسیر فعالیت ما در پژوهش روبه‌رشد بوده است.»

او با بیان اینکه سال گذشته توانستیم در همه رتبه‌بندی‌های دنیا جایگاهمان را افزایش دهیم، تصریح کرد: «طبیعتاً رتبه‌بندی‌های جهانی یکی از مهم‌ترین شاخص‌های بین‌المللی محسوب می‌شود؛ همچنین از لحاظ تولید مقالات هم از حیث کمی و کیفی شاهد رشد بودیم، از طرف دیگر در بحث فناوری و نوآوری نیز قرارداد‌های صنعتی مان و درآمد‌های مان نیز به‌رغم همه مشکلات صنعت در پرداختی‌ها با رشد همراه بوده است.» رئیس دانشگاه امیرکبیر با تاکید بر اینکه هرچند رقم نهایی قراردادها و میزان درآمدزایی دانشگاه از این طریق را تا یک ماه آینده اعلام می‌کنیم، اظهار داشت: «با این حال براساس آمارهای اولیه رشد خوبی را در قرارداد‌های صنعتی هم در حوزه عقد قرارداد و هم درآمدزایی شاهد هستیم. از طرف دیگر سال گذشته ۵ دانشکده ما در حوزه ایجاد شرکت‌های دانش بنیان ورود کردند و ظرفیت ۵۰ شرکتی را به دانشگاه اضافه کردند.» معتمدی در همین زمینه تصریح کرد: «در مجموع توانستیم از مرز ۱۳۰ شرکت دانش بنیان و واحد نوآوری در حوزه نوآوری و فناوری عبور کنیم که قطعاً این رقم بسیار خوبی است و پیش‌بینی می‌کنیم تا پایان سال ۹۹ از مرز ۳۰۰ شرکت دانش بنیان و واحد فناوری فراتر برویم و طبیعتاً این شرکت‌ها نقش مهمی در ارتباط‌گیری با صنایع و عقد قرارداد‌های صنعتی خواهند داشت.» او با تاکید بر اینکه حوزه پژوهش شامل فعالیت‌های عملی و تئوری می‌شود، بیان داشت: «ما در حوزه قرارداد‌های خارجی نیز در سال گذشته دستاوردهای خوبی داشتیم، تاجایی که با موسسات بین‌المللی در آلمان، فرانسه و... پروژه‌های مشترکی را دنبال کردیم و استناد ما نواسته‌اند با استناد مقیم در اروپا و دانشگاه‌های معتبر همکاری داشته باشند، خوشبختانه در بحث ارتباط‌گیری با خارج از کشور هم رشد قابل توجهی را نسبت به ۹۷ شاهد بودیم و قطعاً آمار دقیق عملکرد دانشگاه در این ارتباط تا ماه آینده رسانه‌ای خواهد شد.»

رئیس دانشگاه امیرکبیر با اشاره به مشکلات سال گذشته در سر راه دانشگاه‌ها برای فعالیت‌های پژوهشی گفت: «اصلی‌ترین مشکل ما در این حوزه مربوط به مسائل مالی است و به‌رغم اینکه در خود دانشگاه‌ها با مشکلات بودجه‌ای روبه‌رو هستیم، متأسفانه صنعت‌مان نیز سال گذشته مشکلات مالی زیادی داشت که طبیعتاً این مسائل بر روند عقد قرارداد‌های دانشگاهی با صنایع اثرگذار است.»

درآمدزایی ۸/۵ میلیارد تومانی دانشگاه خواجه‌نصیر از ارتباط با صنعت

محمد طالعی، معاون پژوهشی دانشگاه خواجه‌نصیرالدین طوسی درباره عملکرد پژوهشی این دانشگاه در سال گذشته گفت: «خوشبختانه در سال ۹۸ توانستیم از لحاظ عقد قرارداد‌های پژوهشی رشد خوبی داشته باشیم و به‌رغم وجود مشکلات مالی، صنایع مجبور بودند برای رفع نیازهایشان به‌سراغ دانشگاه‌های کشور بیایند و حدود ۸/۵ میلیارد تومان گردش مالی در حوزه ارتباط با صنعت را در سال قبل تجربه کردیم.» او با بیان اینکه در حوزه پایان‌نامه‌های تقاضا محور و محصول محور نیز ورود خوبی را داشته‌ایم، اظهار داشت: «ما توانستیم بودجه ۷۰۰ میلیون تومانی را برای خرید تجهیزات و مواد اولیه مورد نیاز تامین کنیم و از سوی دیگر با اختصاص فضای جدید با همکاری معاونت علمی در حوزه شرکت‌های دانش بنیان، شاهد رشد فضای فیزیکی مورد نیاز برای فعالیت این شرکت‌ها نیز بوده‌ایم.» معاون پژوهشی دانشگاه خواجه‌نصیرالدین طوسی تصریح کرد: «در حوزه شرکت‌های فناوری نیز توانستیم حمایت یک میلیارد تومانی را برای فعالیت آنها جذب کنیم که خوشبختانه فعالیت آنها نیز در سال گذشته رشد داشته است. از سوی دیگر در حوزه قرارداد‌های خارجی نیز ورود داشتیم و ۱۰ قرارداد را منعقد کردیم که پاترنت خارجی داشته است، طالعی در همین زمینه تصریح کرد: «البته قرارداد خارجی مان به این صورت نبوده که کاری را برای کشور خارجی انجام داده و در قبال آن پولی دریافت کنیم، بلکه تمامی این ۱۰ قرارداد دارای پاترنت خارجی بوده و سرمایه‌گذار عملاً در ایران حضور داشته است.» او درباره مشکلات حوزه پژوهش در سال گذشته گفت: «اصلی‌ترین مشکل ما بحث عدم تخصیص بودجه دانشگاه بود، چرا که به‌خاطر نبود بودجه کافی عملاً توانستیم بخشی از برنامه‌هایمان را به‌موقع انجام دهیم. البته باید به این مساله اشاره کنم که به‌رغم وجود

مشکلات مالی در بخش صنعتی کشور اما در روند ارتباط‌گیری با صنعت با مشکل جدی روبه‌رو نشدیم و توانستیم قرارداد‌هایمان را به سرانجام برسانیم.» معاون پژوهشی دانشگاه خواجه‌نصیرالدین طوسی بیان داشت: «در نظر داریم در سال جاری نیز با همین شیب در حوزه ارتباط با صنعت به حرکت خودمان ادامه دهیم و تصور می‌کنم امسال در این حوزه وضعیت خوبی را خواهیم داشت، از سوی دیگر در حوزه فناوری نیز شاهد اتفاقات خوبی خواهیم بود.»

طالعی تصریح کرد: «ما طرح راهبردی معاونت پژوهش و فناوری را تنظیم کرده‌ایم و عمده سیاستگذاری‌هایمان هم آن است که به‌سمت پایان‌نامه‌های محصول محور حرکت کنیم تا بتوانیم از ظرفیت دانشجویان تحصیلات تکمیلی در حوزه ساخت محصولات بر پایه دانش فنی استفاده کنیم تا در نهایت به تولید محصول منجر شود؛ طبیعتاً با این مسیر به جهش تولید نیز کمک خواهد شد.»

بودجه: مشکل اصلی حوزه پژوهش در سال ۹۸ بوده است

محمدمهدی علویان مهر، رئیس دانشگاه صنعتی شیراز درباره عملکرد پژوهشی این دانشگاه در سال گذشته گفت: «به‌طور کلی ما سال نسبتاً موفقی را در این حوزه گذرانده‌ایم و نباید فراموش کرد که پژوهش، حوزه‌های مختلفی را شامل می‌شود. البته ارتباط با صنعت جزو وظایف اصلی دانشگاه به‌شمار می‌رود و توانستیم در این حوزه قرارداد‌های متعددی را با صنایع مختلف کشور از جمله صنایع نفت و گاز در جنوب کشور به‌ویژه منطقه لامر و عسلویه منعقد کنیم.» او در توضیح بیشتر این مساله اظهار داشت: «در حوزه صنعت برق نیز توانستیم با عقد قراردادهایی پروژه‌های خوبی را به اجرا برسانیم و در حوزه فناوری‌های IT هم قراردادهای بزرگی را با مجموعه وزارتخانه ارتباطات داشتیم و در حوزه ارتباط با صنعت حجم اقدامات صورت گرفته در سال ۹۸ بسیار زیاد بوده است و توانستیم عملکرد خوبی را در این زمینه داشته باشیم.»

رئیس دانشگاه صنعتی شیراز با اشاره به حوزه فناوری ادامه داد: «طبیعتاً بحث تکنولوژی و فناوری نیز از وظایف دانشگاه به‌شمار می‌رود و ما توانستیم تعدادی ثبت اختراع و تولید محصول داشته باشیم که از جمله آنها می‌توان به تولید دستگاه و تیتلاتور اشاره کرد که الان از جمله دستگاه‌های مورد نیاز برای درمان بیماران کرونایی محسوب می‌شود.»

علویان مهر به تولید مقالات علمی اشاره و تصریح کرد: «خوشبختانه دانشگاه صنعتی شیراز در این زمینه رتبه چهارم و در دنیا نیز رتبه ۶۰۰ را در اختیار دارد و جایگاه دانشگاه در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ در این حوزه به‌سیار خوب بوده است و طبیعتاً نمی‌توان این بخش را نیز از حوزه فعالیت‌های پژوهشی جدا دانست.»

بیشتری داشته است، هرچند تلاشمان این بود که خیلی خیلی به روند پروژه‌ها از این بابت وارد نشود، اما در نهایت نبود بودجه تاثیر خودش را خواهد داشت و نمی‌توان آن را نادیده گرفت.»

علویان مهر درباره چشم‌انداز پژوهشی دانشگاه صنعتی شیراز در ۹۹ تصریح کرد: «راه‌اندازی مرکز نوآوری و فناوری که تلاش می‌کنیم در ۳ ماه نخست امسال افتتاح شود یکی از برنامه‌های اصلی مان خواهد بود و در کنار آن با همکاری پارک علم و فناوری فارس در حال راه‌اندازی مرکز رشدی در دانشگاه هستیم که طبیعتاً این مرکز مکمل مرکز نوآوری و فناوری خواهد بود و حداکثر هر دو این پروژه‌ها تا ۶ ماه اول امسال افتتاح می‌شوند.» او با تاکید بر اینکه هدفمان این است که این دو مرکز تا مهرماه امسال به بهره‌برداری برسند تا دانشجویانی که از تمز جدید وارد دانشگاه می‌شوند بتوانند از آن بهره‌مند شوند، اظهار داشت: «به سفارش استانداری در حال تهیه طرحی هستیم تا بتوانیم برنامه‌هایمان را برای جهش تولید به‌صورت کتبی تا دو، سه هفته آینده به استانداری اعلام کنیم و هدفمان نیز کمک به صنعت و طبیعتاً کمک به تولید خواهد بود.»

رئیس دانشگاه صنعتی شیراز خاطر نشان کرد: «قطعاً ما پاس‌خستگی نیازهای استان خواهیم بود و برنامه‌مان در حوزه جهش تولید نیز برای استان خواهد بود و نگاه‌مان بومی است، البته این الگو می‌تواند در کل کشور مورد استفاده قرار گیرد و علی‌رغم اینکه نگاه اول مان جهش تولید در صنایع استان است، اما این مساله می‌تواند در استان‌های دیگر نیز مورد استفاده قرار بگیرد.»

دانشگاه بوده که امیدواریم در سه ماه نخست امسال با حضور رئیس جمهور و با معاون علمی ریاست‌جمهور افتتاح شود.» علویان مهر بیان داشت: «این مرکز ایجادکننده استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش بنیان خواهد بود و قطعاً یکی از راه‌های اشتغال‌زایی دانشجویان به‌شمار می‌رود که به‌صورت جدی آن را دنبال کرده و می‌کنیم تا بتوانیم در آینده بسیار نزدیک با افتتاح این مرکز گام مثبتی در جهت اشتغال‌زایی دانشجویان برداریم.»

او با تاکید بر اینکه یکی از مشکلات اصلی ما بحث بودجه به‌شمار می‌رود، تصریح کرد: «قطعاً زمانی که اعتبارات مورد نیاز دانشگاه‌ها به‌موقع اختصاص پیدا نکنند، در روند تعهدات خلل ایجاد می‌شود و این مهم تنها مختص بودجه‌های دانشگاهی نیست؛ چرا که وقتی اختصاص بودجه صنعت برق نیز با مشکل روبه‌رو شود عملاً باعث قراردادهای دانشگاهی با این صنعت نیز با اشکال همراه شود و طبیعتاً تعهدات دانشگاه‌ها نسبت به این صنایع نیز دچار مشکل می‌شود.»

رئیس دانشگاه صنعتی شیراز گفت: «مشکلات بودجه باعث محدود شدن قراردادها می‌شود درحالی که اگر صنایع نفت، برق و IT بودجه خوبی را در اختیار داشته باشند که بتوانند به فعالیت پژوهشی در دانشگاه‌ها اختصاص دهند، طبیعتاً فعالیت‌های پژوهشی نیز رونق خواهد گرفت و زمانی که این مهم برعکس باشد شاهد کاهش پروژه‌های دانشگاهی خواهیم بود و متأسفانه این مساله در سال ۹۸ شدت

آغاز ارائه تسهیلات به دانش‌بنیان‌های آسیب‌دیده

علی وحدت رئیس هیات‌عامل صندوق نوآوری و شکوفایی در مورد جزئیات تسهیلات حمایتی صندوق نوآوری از کسب‌وکارهای زیان دیده بر اثر شیوع ویروس کووید-۱۹ گفت: «با توجه به مشکلاتی که شیوع ویروس کرونا در اکوسیستم نوآوری کشور ایجاد کرده است، صندوق نوآوری و شکوفایی با هماهنگی با سایر دستگاه‌های اجرایی کشور مصوب کرد که از شرکت‌های دانش بنیان و همچنین شرکت‌های فناور، خلاق، استارت‌آپ‌ها و شتاب‌دهنده‌های فعال در اکوسیستم نوآوری و نوآوری حمایت کنند. بر این اساس مقرر شد تسهیلاتی هم‌راستا با تسهیلاتی که دولت جمهوری اسلامی ایران مصوب کرده در صندوق اجرا شود.» وحدت با اعلام اختصاص تسهیلات برای حمایت از شرکت‌های کوچک و متوسط دانش بنیان، فناور، خلاق، استارت‌آپ‌ها و شتاب‌دهنده‌هایی که کسب و کارشان به دلیل شیوع ویروس کرونا آسیب دیده است، گفت: «این تسهیلات تا سقف ۵۰۰ میلیون تومان برای کسب‌وکارهای کوچک و متوسط با نرخ ۹ درصد در اختیار شرکت‌ها قرار می‌گیرد.»

شرایط دانشجویان دکتری برای ورود به دانشگاه از ابتدای اردیبهشت

معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بخشنامه‌ای را به دانشگاه‌ها درباره شیوه حضور دانشجویان دکتری در محیط‌های دانشگاهی ابلاغ کرد. براساس گزارش ایرنا این بخشنامه آمده است کلاس‌های درسی ترجیحاً به صورت الکترونیکی برگزار می‌شود مگر به تشخیص استاد و به منظور رفع اشکال با رعایت فاصله افراد و با رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی در کلاس‌های بزرگ و دارای تهویه مناسب. همچنین دانشجویانی که برای پیشبرد و انجام رساله خود نیاز به حضور و فعالیت در آزمایشگاه و کارگاه دارند، می‌توانند با رعایت ضوابط بهداشتی و تا حد امکان به‌صورت تک نفره از فضای آزمایشگاه یا کارگاه استفاده کنند. در صورت لزوم، ساعات کاری آزمایشگاه و کارگاه بین دانشجویان توزیع و برنامه حضور آنها در روزها و زمان‌های مختلف تنظیم شود. قبل و بعد از حضور هر دانشجو در آزمایشگاه و کارگاه، قسمت‌های مورد استفاده و تجهیزات و وسایل به‌نحو موثر ضد عفونی شود. همه این دانشجویان برای حضور در محیط دانشگاه ملزم به دریافت گواهی سلامت از مراکز بهداشتی هستند.

تحلیل وزارت علوم از ایده‌های برتر چالش کرونا

غلامرضا غفاری، معاون فرهنگی و اجتماعی وزیر علوم با بیان اینکه جامعه علمی و دانشگاهی در کنترل ویروس کرونا نقش مهمی را ایفا می‌کنند، اظهار کرد: «مجموعه‌های دانشگاهی و دانش بنیان و پارک‌های علم و فناوری می‌توانند از نظر علمی برای کشف جزئیات این ویروس و تولید محصولات برای کنترل آن نقش بسیار مهمی را ایفا کنند.» غفاری با اشاره به فراخوان عمومی برای حضور در چالش کرونا افزود: «نخبگان و شرکت‌کنندگان می‌توانند بابت نوآوری‌ها و ایده‌های خود در سامانه‌ای که برای چالش کرونا در نظر گرفته شده، نقش موثری در نابودی این ویروس داشته باشند.» معاون فرهنگی و اجتماعی وزیر علوم با اشاره به حمایت وزارت علوم از چالش کرونا، تصریح کرد: «وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از تمامی نخبگان و دانشمندان و صاحبان ایده و فکر در زمینه کنترل ویروس کرونا حمایت می‌کند و از ایده‌های برتر نیز تحلیل خواهد شد.» وی با بیان اینکه قدرت جوانان ما در چالش کرونا ظهور خواهد کرد، اظهار داشت: «با ایده‌های برتر جوانان این کشور می‌توانیم قدرت جوانان این مرز و بوم را نه تنها در ایران، بلکه در خاورمیانه نیز نشان دهیم.»

